

fogyasztják.
Jó étvágyat!

A receptet *Szafarjan Marina* (Petroszján Arsam neje) Lékó Péter anyósa küldte, dr. Tóth Rózsa fordította.

Dr. Sasvári László

Szent Szolgálat = Szurp Patarag

Az örmény liturgiáról /miséről/ elterjedt az a felfogás, hogy olyan, mint a római katolikus mise, csak örmény nyelven végzik. Ezt több helyen is olvastuk. A valóság az, hogy az örmény liturgia más, mint a görög, más, mint a latin.

A keresztes háborúk idején érte nyugati hatás az örmény egyházat, s ennek nyomai fellelhetők a liturgiában is, részben egyes szerkezeti elemekben, vagy abban is, hogy ostyát használnak. Az említett hatás további eredménye, hogy kétféle liturgiaforma él: egy hosszabb, az eredeti, és egy rövidebb. Az utóbbiból kihagyták hosszú könyörgéssorozatukat, legfeljebb egy-egy könyörgés utal rájuk. A rövidített formát használták az erdélyi örmény katolikus közösségekben is.

A liturgikus ruha egyes darabjai, mint a görögben, de a palást a latin pluviáléhoz, vecseryepalásthöz hasonló. Jellemzően örmény viszont egy magas nyakú gallér, mely a Jó Pásztor vállain levő bárányt szimbolizálja. A püspök nyugatias típusú püspöksüveget visel, a pap viszont koronát, mely a görög szertartású püspöki koronához hasonló.

A liturgia bevezető imái formailag nyugati hatást árulnak el, ugyanakkor a szövegek többsége görög jellegű. /Több imádság viseli címében: Aranyszájú Szent János imája./

A bevezető imák után következik az előkészület, a liturgia szerkezete a göröghöz hasonló, kivéve, hogy a hitvallást az evangélium után mondják el. De ez nem a niceai zsinat által megfogalmazott, hanem Ciprusi Szent Epifán /+ 403/ nevéhez kötődő, s valamivel hosszabb is.

Az örmény templomban nincs ikonosztáz, csak függöny, de az örmény katolikusoknál az sincs, a kar eredetileg a megemelt oltár előtt helyezkedik el, az oltárhoz kétoldalról lépcsőn lehet felmenni.

Két Heves megyei településnek /Feldebrő és Tarnaszentmária/ az Árpád-kor elején emelt templomában hasonló szentélyelrendezés van, valamint a falon a kaukázusi templomépítészetre jellemző motívumok találhatóak, ezért felmerült az a feltevés, hogy eredetileg örmény szertartású templomok lehettek, ebből következően: a magyarok tehát ismerték az örmény szertartást is.

Az örmény liturgiában - s az örmény szertartás más istentiszteleteiben is sokszor szerepel a következő áldást és felszólítást tartalmazó dialógus, mely az örmény lelkiség kifejezésének is tekinthető:

Pap: *Békesség mindnyájatoknak (Áldás)*

Nép: *És a te lelkednek!*

Pap: *Boruljunk le Isten előtt!*

Nép: *Előtted, uram!*

Az áldozás előtt kétszeresen is felmutatják a szent színeket: külön-külön az ostyát és a kelyhet, majd egyszerre mindkettőt. A hívek áldozása kehelybe mártott ostyával történik.

Igen elterjedt a kereszt tisztelete az örmények körében.

Végül a liturgia egyik befejező imáját közölnénk, mely ezt is tükrözi:

Szent keresztje által kérjük az Urat, hogy szabadítson meg általa a bűntől, s tartson meg irgalmának kegyelmében. Mindenható Istenünk, ments meg és irgalmazz!